

**DOCUMENT DE BASES I ELEMENTS
ORIENTADORS PER A LA TRANSFORMACIÓ
DEL MODEL ECONÒMIC
DE LA COMUNITAT VALENCIANA**

Document d'Elx

Aprovat per Acord del Consell de 15 d'abril de 2016 en la ciutat d'Elx

**DOCUMENT DE BASES I ELEMENTS ORIENTADORS PER
A LA TRANSFORMACIÓ DEL MODEL ECONÒMIC DE LA
COMUNITAT VALENCIANA**

ÍNDIX

1) INTRODUCCIÓ.....	2
2) SITUACIÓ DE PARTIDA.....	3
3) VISIÓ A MITJÀ I LLARG TERMINI.....	6
UN MODEL ECONÒMIC DE ROSTRE HUMÀ	8
4) LÍNIES ESTRATÈGIQUES	8
UN CANVI DE RUMB.....	8
ESTRATÈGIES CLAU.....	11
1. Desenvolupar la capacitat innovadora de les empreses mitjançant l'enfortiment del Sistema Valencià d'Innovació	11
2. Impulsar una transformació modernitzadora de la nostra estructura productiva	12
3. Recuperar la inversió i el finançament empresarial.....	13
4. Invertir en formació i en cultura emprenedora	14
5. Fomentar l'economia social	15
6. Donar suport a la competitivitat, la internacionalització i el creixement empresarial.	16
7. Millora de la connectivitat i impuls de la logística	17
8. Qualitat institucional.....	17
ESTRATÈGIES TRANSVERSALS	19
9. Igualtat i inclusió social	19
10. Equilibri mediambiental i territorial	20
PROJECTES TRACTORS.....	21
5) FULL DE RUTA	21
ANNEX: INDICADORS BÀSICS	23

1) INTRODUCCIÓ

El Consell ha fixat entre els seus objectius assentar les bases perquè la Comunitat Valenciana avance cap a un model econòmic basat en el coneixement, la innovació, l'obertura i la connexió amb l'exterior, articulats sobre el principi de sostenibilitat, tant d'ambiental com de productiva i social, en coherència amb allò que recull l'Acord del Botànic.

Una iniciativa que és coherent amb el manament del nostre Estatut d'Autonomia que en l'article 19.1 assenyala que “La Generalitat impulsarà un model de desenvolupament equitatiu, territorialment equilibrat i sostenible, basat en la incorporació de processos d'innovació, la plena integració en la societat de la informació, la formació permanent, la producció obertament sostenible i una ocupació estable i de qualitat en què es garantisca la seguretat i la salut en el treball”.

L'acord del Botànic recull en el seu Eix 4, Nou model productiu, una sèrie de línies estratègiques, que assenyalen la direcció del canvi:

- Apostar per la reindustrialització, la recuperació de l'agricultura, l'impuls d'un turisme sostenible i un model de comerç equilibrat.
- Impulsar la transició ecològica del model productiu.
- Recuperar el sistema financer valencià.
- Dotació de les infraestructures estratègiques.
- Articulació del Sistema Valencià d'Innovació.
- Paper actiu de les institucions públiques com a agents de desenvolupament.
- Avançar cap a unes relacions laborals que revertisquen el procés de precarització.

No obstant això, cal assenyalar que els cinc Eixos de l'Acord del Botànic plantegen principis i estratègies que estan, directament o indirectament, en la base de la transformació que es propugna.

L'objecte d'aquest document és contribuir al procés de fixació del model econòmic, mitjançant l'establiment d'una sèrie de principis generals i de línies estratègiques compartits pels diferents departaments del Consell, estructurats en un plantejament integrat i coherent.

2) SITUACIÓ DE PARTIDA

El debat sobre la transformació del model econòmic es planteja des de fa dècades, però ha sigut amb motiu de la crisi quan ha adquirit molta major rellevància i urgència, davant de l'afonament d'un patró de creixement orientat en excés cap a l'economia especulativa, la construcció i els serveis de reduït valor afegit, sense una visió de llarg termini en l'actual escenari global.

La situació de la Comunitat Valenciana en l'Eix Mediterrani Espanyol i Europeu li confereix una ubicació privilegiada que ofereix avantatges de localització per al desenvolupament de diverses activitats productives (agricultura, turisme, logística), fa del seu territori un lloc atractiu de residència i confereix a la seua estructura econòmica i social característiques comunes amb aquests territoris.

Fins a l'arribada de la crisi, la Comunitat Valenciana va experimentar un fort ritme de creixement demogràfic i de l'activitat, però la realitat ha posat de manifest que es tractava d'un creixement desequilibrat i insostenible, la qual cosa es reflectia en la pèrdua de competitivitat exterior, el lent avanç de la productivitat, l'allunyament de la renda per càpita mitjana d'Espanya i Europa i un enorme creixement de l'endeutament privat i públic.

Aquest model de creixement va provocar, a més, un increment considerable de l'abandonament escolar primerenc per l'efecte crida que suposava l'oferta d'un considerable nombre de llocs de treball per als quals no es requeria cap qualificació. Hui, moltes d'eixes persones es troben en desocupació i amb moltes dificultats per a poder reincorporar-se al mercat laboral.

Com a resultat de tot això, s'ha produït un augment de la transmissió generacional de la pobresa i de la seua feminització, que afecta especialment les famílies amb vincles relacionals i comunitaris més dèbils.

A més, al desafiament de l'esgotament del model econòmic vigent es va afegir el llast de la corrupció que, lamentablement, ha difós una imatge negativa de les nostres institucions i del funcionament del sistema econòmic, i ha contribuït a una distribució ineficient dels recursos econòmics, la qual cosa va tenir com a conseqüència un creixement econòmic sense creixement de la productivitat.

Alguns indicadors bàsics (vegeu l'annex) poden reflectir, sense intenció d'exhaustivitat, la trajectòria de l'economia de la Comunitat Valenciana durant l'última etapa i la seua posició relativa respecte a altres espais en aspectes que poden ser d'interés per a un diagnòstic del model econòmic.

En el quadre següent s'inclou un resum dels indicadors considerats.

	ÚLTIMA DADA DISPONIBLE					FONT
	DATA	C. Valenciana	Espanya	País Basc	Catalunya	
PRODUCCIÓ I CREIXEMENT						
PIB per càpita (en milers euros)	2015	20,59	23,29	30,46	27,66	INE/CRE
Productivitat per ocupat (en milers euros)	2014	55,85	57,96	65,39	60,9	INE/CRE
Indústria (% PIB)	2015	16,9	15,5	24,4	18,2	INE/CRE
Construcció (% PIB)	2015	5,7	5,0	5,6	4,3	INE/CRE
Serveis (% PIB)	2015	66,3	68,0	60,2	67,4	INE/CRE
% Dones en llocs de direcció i gerència	2015	25,5	31,4	27,1	35,7	INE/EPA
INNOVACIÓ						
Esforç empresarial innovació (Des. Act. Innov./Xifra de negocis)x100	2014	0,52	0,89	1,89	1,06	INE /EIE
CAPITAL HUMÀ						
Taxa d'atur (%)	2015	21,5	20,9	12,9	17,7	INE/EPA
% Abandó escolar	2015	21,4	20,0	9,7	18,9	INE/EDUCABASE
% Població amb estudis terciaris	2014	32,0	34,7	47,0	37,0	INE/EDUCABASE
Índex d'incidència (nombre d'accidents per cent mil treballadors)	2015	2876,8	3189,5	3324,8	3066,5	MESS/Invassat
GESTIÓ I DIMENSIÓ EMPRESARIAL						
% empreses de menys de 6 treballadors	2015	92,4	92,3	90,5	91,8	INE / DIRCE
INTERNACIONALITZACIÓ EMPRESARIAL						
% Empreses que exporten regularment	2014	2,1	1,3	3,0	2,8	ICEX/INE DIRCE
CAPITAL TECNOLÒGIC						
% Despesa I+D/PIB	2014	1,02	1,23	2,03	1,47	INE/I+D – INE/CRE
% Ocupació en sectors Alta i Mitjana Tecnologia	2014	5,5	7,0	11,2	10,4	INE / IAT
DESIGUALTAT I INTEGRACIÓ SOCIAL						
Índex Desenvolupament Humà	2010	0,972	0,980	0,987	0,984	IVIE
% Població en risc de pobresa relativa (< 60% de la renda mitjana)	2014	26,2	22,2	10,2	15,8	EAPN

D'altra banda, amb una visió de més llarg termini, poden assenyalar-se algunes dades especialment rellevants sobre l'evolució en les últimes dècades de la Comunitat Valenciana:

- En els últims 25 anys el PIB per càpita de la Comunitat Valenciana ha crescut un 27% enfront del 38% que ha crescut el d'Espanya.
- La taxa de desocupació valenciana hui és més de 7 punts superior a la de 1990 i 0,55 punts superior a l'espanyola.
- El percentatge de fracàs escolar de la Comunitat Valenciana és del 37%, dotze punts superior a la mitjana espanyola. Hem passat de ser la cinquena comunitat autònoma en resultats escolars a l'última de Espanya.
- La productivitat del treball de l'economia valenciana és baixa i ha crescut molt

poc, la qual cosa ens situa hui un 9% per davall de la mitjana espanyola.

- El major impacte de la crisi ha allunyat la Comunitat Valenciana de la renda per càpita d'Espanya, que és en l'actualitat un 12% inferior i més baixa, en termes nominals, a la de l'inici de la crisi.
- El PIB en la construcció va passar del 7% al 12% entre 1995 i 2007, mentre l'ocupació en el sector va créixer del 9% al 14% en aqueix mateix període. Hui La Comunitat Valenciana lidera l'estoc de pisos nous sense vendre a Espanya.
- En el mateix període la indústria va reduir la seua participació en el PIB del 23% al 15%, i el seu pes en l'ocupació va caure fins a quedar per davall del 16%.
- La posició de la Comunitat en el rànquing de desigualtat en la distribució de la renda (índex de Gini) empitjora en les últimes dècades (des del tercer lloc fins al huité en els últims 35 anys), i en 2014 un 26% de la població es trobava en risc de pobresa, 5 punts més que en 2009 i 4 punts per damunt de la mitjana espanyola.

No obstant això, també és evident que la Comunitat Valenciana té grans potencialitats per a iniciar un nou procés de desenvolupament econòmic basat en el benestar de les persones, i que posseeix clares fortaleces en aspectes com la seua alta orientació exportadora, la diversificació dels mercats de destinació, una forta dinàmica empresarial i empenedora, un teixit industrial consolidat i articulad, i uns serveis altament dinàmics, amb notable rellevància del turisme.

A això s'uneixen els avantatges de localització, que han vist reforçats per la declaració del nostre territori com a peça fonamental de la Xarxa Transeuropea de Transports (TEN-T), instrument clau de reforç del seu paper com a porta sud d'Europa, façana occidental del Mediterrani i connexió amb les societats del nord d'Àfrica i el seu futur desenvolupament econòmic, polític i social.

A la llum de distints estudis i anàlisis recents sobre l'economia valenciana es deriven una sèrie de trets sovint identificats, que poden estructurar-se en un esquema estratègic de tipus DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleces i Oportunitats), que es considera que faciliten la concreció del diagnòstic inicial.

Debilitats	Fortaleses
<ul style="list-style-type: none"> • Baixa productivitat • Especialització poc intensiva en segments productius de major sofisticació • Sensibilitat al cycle econòmic • Escassetesa de grans empreses • Baix aprofitament del capital humà • Baix nivell de despesa en I+D+i • Falta de connexions adequades en el transport de mercaderies • Falta de solucions intermodals en matèria logística • Connexions insuficients amb el centre i nord d'Europa i amb la façana atlàntica ibèrica • Deteriorament de la imatge de la CV i descrèdit de les institucions • Feblesa del sistema d'atenció i cura a les persones • Instruments febles i escassos per garantir autonomia personal i accés igualitari al mercat de treball 	<ul style="list-style-type: none"> • Dinamisme demogràfic, econòmic i empresarial • Teixit industrial consolidat. Presència de clústers • Tradició exportadora • Fort dinamisme en serveis de mercat • Importància de l'economia social i tradició cooperativa • Qualitat i diversitat de productes turístics • Imatge de qualitat de vida lligada a la cultura mediterrània • Diversificació de mercats de destinació • Oferta abundant de capital humà • Capacitat logística • Sistema de ciutats avançat • Universitats de prestigi • Potent xarxa d'instituts tecnològics de prestació de serveis avançats
Amenaces	Oportunitats
<ul style="list-style-type: none"> • Falta de crèdit i liquiditat en empreses i institucions per a finançar I+D+i • Sistema de finançament autonòmic • Economia exposada a la competència de països emergents • Risc de deslocalització • Emigració del capital humà d'excel·lència • Problemes de formació de les persones sense qualificació i la seua inserció laboral • Sobreexplotació del territori • Escletxes de gènere i de renda que generen dificultats per ficar en joc tot el capital humà disponible 	<ul style="list-style-type: none"> • Incorporació d'innovacions tecnològiques en sectors manufacturers • Incorporació de noves tecnologies en sectors madurs i forts • Aprofitament de noves tecnologies horitzontals per concentració d'activitat en districtes industrials • Indústria i serveis intensius en coneixement com a nous motors de l'economia • CV com a centre logístic internacional • Potencial de creixement del turisme • Medi ambient: factor clau per a la generació de noves activitats

3) VISIÓ A MITJÀ I LLARG TERMINI

L'Acord del Botànic va fixar al nou Consell com una de les seues principals prioritats (és un dels cinc eixos de l'Acord) assentar les bases d'un model econòmic basat en el coneixement, la investigació i el desenvolupament innovador, i que s'articule sobre el principi de sostenibilitat, tant d'ambiental com de productiva i social.

Per a aconseguir una major concreció, es considera que els principals reptes a què

s'enfronta la societat valenciana en la pròxima dècada en aquest àmbit són:

1. Aconseguir millorar els nostres nivells de benestar, i específicament de renda per càpita, reduint la bretxa respecte als espais de referència.
2. Generar més i millors ocupacions, reduint la taxa de desocupació a nivells europeus i millorant la qualitat dels llocs de treball i la seguretat i la salut en el treball.
3. Enfortir la competitivitat empresarial atenent els requeriments dels nous i canviants mercats globals.
4. Incrementar el nivell de formació del conjunt de la població
5. Impulsar un model econòmic que garantisca una major igualtat i equitat social.
6. Impulsar un model econòmic sostenible en termes mediambientals.
7. Recuperar la confiança de tots els agents en la societat i l'economia valencianes i, específicament, en la Generalitat Valenciana.

Enfront d'aquests reptes, la Visió és que la Comunitat es convertirà en la pròxima dècada en un dels territoris més pròspers de l'eix mediterrani europeu i amb major qualitat de vida per als seus habitants, fet que descansa en la transformació del seu model econòmic a través d'una estratègia competitiva, sostenible i integradora, basada en el creixement de la productivitat.

UN MODEL ECONÒMIC DE ROSTRE HUMÀ

La Comunitat Valenciana necessita recuperar la confiança en el seu futur en molt distints àmbits, potser un dels principals és avançar cap a un model econòmic capaç de generar a llarg termini de manera fiable un creixement econòmic sostenible, intel·ligent i integrador, en línia amb els principis de l'Estratègia europea i coordinat amb les polítiques que es desenvolupen en la Unió.

Un model que siga sostenible socialment i mediambientalment, que faça una utilització racional dels recursos naturals estratègics, com l'aigua, que aposte per l'eficiència i autosuficiència energètica, i que faça una gestió intel·ligent per a crear un territori de qualitat a llarg termini, que faça que el desenvolupament siga viable i que es puga viure.

Es tracta d'avançar cap a un model econòmic “amb rostre humà”, que gènere ocupació estable i de qualitat, que afavorisca una distribució més equitativa de la renda i que siga capaç de generar major benestar social per a les persones. Les transferències socials no són productives en el mateix sentit que la inversió en infraestructures, però són part essencial per a un territori que busca la millora en la redistribució de la renda i l'equitat social.

La transformació del model econòmic valencià ha de plantejar també com afrontar grans reptes del segle XXI, com l'envelliment demogràfic, el canvi climàtic o les migracions.

Es pretén posar les persones en el centre des de distintes perspectives: com a beneficiaris i destinataris últims dels resultats de l'activitat econòmica; com a actiu principal d'un model econòmic basat en el coneixement i la innovació; i com a agents socials i polítics capaços d'impulsar el canvi necessari en les empreses, institucions i administracions públiques.

Per a això, el model econòmic aposta per un creixement basat en la millora de la productivitat a través de la incorporació de coneixement als processos productius com a motor fonamental, ja que és l'única alternativa sostenible a llarg termini i resulta fonamental per a assegurar el nivell de vida i el benestar dels ciutadans.

L'èxit de nivells creixents i més elevats de productivitat permetrà majors nivells salarials i de renda a llarg termini, cosa que garantirà l'estabilitat dels comptes públics i el manteniment i la millora dels serveis públics essencials, com l'educació, la sanitat o els serveis socials.

4) LÍNIES ESTRATÈGIQUES

UN CANVI DE RUMB

Es tracta d'avançar des d'un concepte de mera rendibilitat a curt termini, cap a un concepte ampli de rendibilitat econòmica i social amb la vista posada en el llarg termini, que exigeix un creixement basat en la productivitat i una distribució més equitativa de la renda.

Per a millorar hem d'actuar de forma decidida fent un gir a les polítiques econòmiques i a la cultura empresarial dominants, virant el rumb des de la recerca del creixement i la rendibilitat a curt termini, que es basen sovint en menors costos salarials (devaluació interna), cap a la millora de la productivitat i del creixement a llarg termini basada en el coneixement i la innovació.

En l'àmbit específic de l'eficiència econòmica, hem de ser conscients que la productivitat no depèn tant del que fem (sectors), sinó de com ho fem (patró de comerç intraindustrial), és possible avançar en termes de valor afegit (cap a les gammes altes de cada producte) tant en els serveis, com en la indústria o en les activitats més intensives en coneixement.

De fet, distints estudis assenyalen que la baixa productivitat del treball de l'economia valenciana té la seua principal causa en el comportament de les distintes activitats presents en l'estructura sectorial valenciana, i en menor grau estan originades per les diferències d'estructura productiva respecte als espais de referència.

En tot cas, la generació i difusió d'innovacions en el conjunt del teixit productiu afavorirà la modernització de la indústria tradicional valenciana, el desenvolupament de nous sectors intensius en coneixement i la major presència d'activitats terciàries avançades, la qual cosa permetrà a la Comunitat Valenciana progressar en productivitat i millorar per aqueixa via el nivell de renda per habitant.

De la mateixa manera, en l'economia del coneixement el nivell de formació de la població és un factor absolutament determinant, i és necessari atraure i retindre el talent, o gestionar la diversitat. Per exemple, els estudis demostren correlació entre les empreses amb un nombre significatiu de dones en els seus equips directius i els resultats econòmics.

El nou entorn socioeconòmic - dinàmic, divers i complex- està caracteritzat per un major pes del coneixement, que es convertix en el principal factor de producció de l'economia actual. D'aquesta manera, la innovació, la creativitat, l'aprenentatge continu passen a ser considerades claus de la generació de competències essencials basades en els recursos existents en les empreses

La consideració dels distints factors que influeixen en la millora de la productivitat és un element del marc conceptual del model econòmic, ja que són els factors que es considera que poden contribuir a l'èxit dels resultats (finals i intermedis) de l'exercici econòmic d'un territori.

Cal assenyalar que mentres que, normalment, les polítiques públiques no poden incidir directament en els indicadors de resultat, sí que poden arribar a enfortir els factors que apunten a aquests resultats.

A continuació s'arregla una relació de distints factors que es consideren essencials per

a aconseguir la millora de la productivitat:

- Innovació: incorporació i explotació de coneixement per part de les empreses i institucions als seus processos. Aplicació i valoració d'intangibles.
- Capital humà: educació, formació dels treballadors, emprenedoria, talent, foment de la creativitat, gestió de la diversitat, igualtat de gènere.
- Capital tecnològic: I+D, tecnologia incorporada, etc.
- Capital físic productiu: maquinària i equips, infraestructures.
- Gestió empresarial. Eficiència, organització, dimensió empresarial.
- Internacionalització de les empreses.
- Millora de la logística: xarxa intermodal de transports. Corredor Mediterrani.
- Finançament empresarial.
- Qualitat institucional. Millora de les regulacions i del funcionament de l'Administració i de les institucions. Millora del clima i entorn de negoci.
- Capital estructural social: sistema de suport que facilite la plena integració de totes les persones al sistema productiu i resolga l'atenció a les situacions de dependència.

ESTRATÈGIES CLAU

Posant el focus en el teixit productiu de la Comunitat Valenciana, es defineixen una sèrie de línies estratègiques clau que són coherents amb la visió de model econòmic que es propugna, corresponen fonamentalment a l'àmbit competencial autònom i estan relacionades amb els factors que s'ha considerat que influeixen en la productivitat. Així mateix, aquestes línies han de contribuir als objectius de sostenibilitat mediambiental, i integració i equitat social.

1. Desenvolupar la capacitat innovadora de les empreses mitjançant l'enfortiment del Sistema Valencià d'Innovació

El primer eix estratègic de transformació del model econòmic se centra a desenvolupar les iniciatives necessàries perquè la Comunitat Valenciana avance en la societat i l'economia del coneixement, principalment a través de la innovació.

L'existència d'una relació positiva entre la innovació i el creixement econòmic està prou provada. Per això, el foment de la innovació s'ha convertit, en les últimes dècades, en un element integrant de les polítiques governamentals i en objecte d'atenció preferent en els organismes internacionals i centres d'investigació.

La base del progrés pot ser el nivell de formació de les persones altament qualificades, ja disponibles en les universitats i centres tecnològics i en les empreses intenses en coneixement, que han de ser reforçats i dinamitzats per a aprofitar tot el seu potencial i ajudar l'economia valenciana a fer un salt definitiu en aquest àmbit.

Per això, s'ha constituït el Consell Valencià d'Innovació, com a òrgan col·legiat consultiu i de participació institucional de la Generalitat, que naix amb el fi primordial d'analitzar la situació actual i impulsar la pròxima creació de l'Agència Valenciana d'Innovació.

L'objecte general de l'Agència és la millora del model productiu valencià per mitjà del desenvolupament de la seua capacitat innovadora per a la consecució d'un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. Per a això, l'Agència coordinarà l'Estratègia d'innovació de la Comunitat Valenciana i promourà l'enfortiment i desenvolupament del Sistema Valencià d'Innovació (SVI) en el seu conjunt, impulsant la generació, difusió, intercanvi i explotació de coneixement. Amb aquesta finalitat, l'Agència establirà les relacions que en cada cas resulten necessàries amb els agents innovadors

Es pretén potenciar igualment l'economia basada en els intangibles com a recursos estratègics que permeten crear valor de manera sostenible, cosa que constitueix una font important d'avantatges competitius per a l'empresa.

Tot això redundarà tant en l'augment del valor afegit en les empreses i activitats existents com en l'ampliació del potencial productiu a través de la diversificació i la incorporació d'intangibles.

2. Impulsar una transformació modernitzadora de la nostra estructura productiva

L'objectiu de créixer en productivitat en les activitats i sectors ja assentats en el nostre territori, i al mateix temps diversificar l'estructura productiva cap a activitats avançades, suposa aconseguir una base productiva amb major nivell de sofisticació, que incorpore major intensitat tecnològica, i genere un valor més gran afegit i, derivat d'això, majors nivells de renda.

Necessitem més indústria, i de valor afegit més gran, un model nou d'indústria que afija un alt valor social, en termes d'ocupació i benestar a la nostra economia productiva, i que siga conscient dels reptes mediambientals i socials de la nostra societat postindustrial.

El nou Pla d'Industrialització realitzarà un esforç afegit afrontant els reptes que presenten els aspectes territorials, empresarials i sectorials. El desenvolupament del Pla, s'articularà en un procés participatiu per a obtenir de les distintes àrees industrials –de les seues empreses, organitzacions i institucions- una valoració tant les accions vigents, com d'altres iniciatives que pogueren integrar-se en el Pla d'Industrialització. Aquest procés de contrastació territorial permetrà una millor adaptació a les necessitats i aspiracions de les diferents comarques.

L'exercici realitzat en la Comunitat Valenciana amb motiu de l'Estratègia RIS 3-CV (l'Estratègia per a l'Especialització Intel·ligent, requerida per la UE per a orientar la política de fons europeus en I+D+i) va apuntar a activitats com l'agroalimentació, el turisme i l'estil de vida, la salut, la mobilitat, l'hàbitat o els béns de consum, i per tecnologies com les de materials avançats i nanotecnologies, fabricació avançada, TIC, biotecnologia, energia o logística.

En aquest sentit, estan tenint un efecte tractor sobre la innovació els sectors de la salut, la biotecnologia, fotònica, materials avançats, indústria farmacèutica, la de diagnòstic genètic o la indústria i els serveis d'ortopèdia i traumatologia.

Pel que fa a les TIC, es considera clau l'extensió de la banda ampla en la Comunitat, i també el seu impuls perquè formen part important del procés emprenedor i empresarial, i és una ferramenta de competitivitat transversal per a tots els sectors econòmics.

Així mateix, cal destacar l'impuls que hem de donar a les indústries creatives i a les activitats culturals, incloent-hi el sector audiovisual, ja que, a més de la seua aportació directa al PIB i a l'ocupació, suposen una base inestimable per a l'impuls de la innovació i la creativitat en la nostra societat. El Consell ha elaborat el Pla Estratègic Cultural Valencià 2016-2020 amb l'objecte de reconstruir i enfortir el teixit dels sectors culturals i creatius a la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, no s'han d'oblidar les oportunitats que ofereix l'anomenada Economia Circular, centrada en la intersecció dels aspectes ambientals i econòmics, i que proposa un nou model de societat que utilitza i optimitza els estocs i els fluxos de materials, energia i residus, l'objectiu dels quals és l'eficiència de l'ús dels recursos.

El turisme genera una activitat econòmica de gran rellevància a la Comunitat Valenciana i que té una enorme potencialitat per al futur. El nou model turístic requereix també d'una estratègia més orientada cap al coneixement i la innovació, partint en aquest cas dels instruments existents però adoptant un enfocament dirigit a qualificar el producte amb l'objectiu de buscar la diferenciació enfront de l'estandardització.

També els sectors vinculats a la cura de les persones i la qualitat de vida ofereixen oportunitats de gran interès. En aquest àmbit, el sistema d'autonomia personal i la seua professionalització suposa una oportunitat de creació d'ocupacions difícilment deslocalitzables i de qualitat, alhora que permetrà la millora de la qualitat de vida de totes les persones i afavorirà la redefinició dels usos del temps.

3. Recuperar la inversió i el finançament empresarial

Per a créixer i diversificar cal tornar a invertir i fer-ho en actius més productius i de manera més sostenible que en el passat, perquè només d'aquesta manera tindrà efectes duradors sobre la productivitat i la renda.

Per a això hem d'aconseguir que augmente la confiança a llarg termini dels inversors en el nostre territori, però també que els projectes emprenedors i empresarials valencians tinguen accés al finançament adequat, en aquest aspecte és un obstacle la desaparició quasi total del sistema financer autòcton.

El Consell ha impulsat una reordenació de les competències en matèria de finançament empresarial i ha modificat l'estructura de l'Institut Valencià de Finances, a fi de facilitar que aquesta entitat represente un paper més efectiu com a banc de foment, transformant-lo en una entitat pública amb accés al crèdit del BCE i fons del BEI.

En aquest sentit, es planteja l'obtenció de recursos addicionals per al finançament d'inversions a través de la captació de fons del BEI i del conegut com a Pla Juncker, tot per crear vehicles d'inversió de capital majoritàriament privat destinats a finançar projectes estratègics per a l'administració que, al mateix temps, resulten atractius a la iniciativa privada.

D'altra banda, les directrius generals de la política creditícia en matèria d'economia sostenible, emprenedoria, cooperativisme o economia social, seran establides per la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius Comerç i Treball.

De la mateixa manera, l'Estratègia Regional d'Innovació considerarà les directrius financeres que faciliten la inversió privada en la matèria, en coordinació amb l'IVF.

4. Invertir en formació i en cultura emprenedora

Un determinant fonamental d'un model econòmic basat en el coneixement és el nivell de formació del conjunt de la població. Per a avançar cap a una cultura econòmica de la innovació, el progrés tecnològic i l'eficiència necessitem disposar d'un sistema educatiu de qualitat, en les seues diverses etapes, que siga capaç de donar resposta tant a l'alumnat amb més dificultats d'aprenentatge com a l'alumnat amb major capacitat i motivació per a aprendre. L'equitat i l'excel·lència són dos factors indissociables per a aconseguir una educació de qualitat. Un sistema educatiu més connectat amb el sistema econòmic i el món empresarial, per la qual cosa les polítiques públiques hauran de tenir en compte aquesta prioritat.

Cal tenir en compte que diversos estudis indiquen que cap a l'any 2020, només el 15% de les ocupacions seran per a persones sense cap qualificació. S'indica a més que es requerirà disposar d'un 35% de la població amb estudis superiors (formació professional de grau superior i estudis universitaris) i un 50% amb estudis mitjans (formació professional de grau mitjà i batxillerat). La inversió en formació per a poder aconseguir aqueixes taxes de titulats, tant entre els jòvens en edat escolar com en la població treballadora, ha de ser una de les prioritats fonamentals per a poder canviar el model de creixement econòmic i garantir la cohesió social. Un jove sense qualificació tindrà moltes possibilitats d'estar en risc d'exclusió social.

L'actitud emprenedora és un recurs de gran importància en les societats avançades, que permet trobar contínuament solucions innovadores per a millorar la qualitat de vida de les persones. Per això, la transformació del model econòmic requereix l'enfortiment del Sistema Valencià d'Emprenedoria, perquè siga més sostenible i innovador, i que això es duga a terme mitjançant una política transversal que implique tota l'Administració valenciana a través de les seues polítiques d'educació, formació, ocupació i innovació, entre altres, juntament amb les universitats i la resta de centres del coneixement, i les empreses.

Juntament amb això, la generació d'ocupació de qualitat és un dels principals reptes a què s'enfronta la Comunitat Valenciana per fer front a una taxa de desocupació inacceptablement alta, que, a més de suposar un problema social de primera magnitud, reflecteix una deficiència en la capacitat d'incorporar capital humà als processos productius.

El nou model de creixement econòmic és un requisit per a la creació d'ocupació de qualitat, i en aquest àmbit és clau millorar la formació dels treballadors i l'eficiència del mercat de treball, la qual cosa requerirà, en l'àmbit autonòmic, la modernització i millora del funcionament del servei públic d'ocupació (SERVEF), i una gestió estratègica dels seus recursos.

Aquesta forma d'entendre el model econòmic és altament inclusiva amb tot tipus de col·lectius i s'ha de basar en una relació constant i molt intensa entre el sector productiu i l'educatiu, especialment en la formació professional i la universitat. D'aquesta manera es generen dinàmiques d'ocupació de qualitat, la qual cosa acaba repercutint en el nivell de vida i de desenvolupament econòmic.

Així mateix, fa falta avançar cap a un model de relacions laborals que revertisca el procés de precarització laboral i que impulse la creació d'ocupacions de qualitat i salaris dignes.

De la mateixa manera, la seguretat i salut en el treball és més que un repte per al canvi de model econòmic, i s'ha de tenir en compte l'objectiu de millorar els nivells de benestar actuals escometent actuacions encaminades a la promoció de la seguretat i salut més enllà de les obligacions legals.

5. Fomentar l'economia social

L'economia social ocupa una posició destacada en un model econòmic amb rostre humà, atés que la seua gestió de proximitat basada en la democràcia en l'empresa, l'arrelament al territori i la seua major responsabilitat social, la converteixen en una base per al canvi cap a un desenvolupament sostenible.

En aquest sentit, diversos estudis assenyalen la major capacitat de les empreses d'economia social en termes d'integració social i laboral, i la seua contribució a la creació d'ocupació estable i de qualitat, igualtat de gènere, equitat salarial, sostenibilitat i conservació del medi ambient, i reducció de la pobresa i exclusió social.

L'economia social té un destacat grau d'implantació en l'economia valenciana i, a pesar de la seua pèrdua de pes tendencial, especialment en el sector agrari, ha suportat la crisi en alguns aspectes amb millors resultats gràcies a la seua capacitat d'adaptació.

Es planteja com un objectiu del nou model econòmic augmentar el grau d'implantació de les entitats d'economia social en els diferents sectors productius, per a això cal noves accions emparades en polítiques públiques, en el marc d'un Pla Integral de millora del grau d'implantació de l'Economia Social a la Comunitat Valenciana.

La Comunitat Valenciana pot, a través de l'economia social, encapçalar el moviment de l'Economia del Bé Comú com a element de transformació del model econòmic, contribuint, a més, a cicatritzar les ferides de la corrupció i mala gestió del públic i estenent la nova idea d'una Comunitat Valenciana solidària i social en l'econòmic.

6. Donar suport a la competitivitat, la internacionalització i el creixement empresarial

La Comunitat Valenciana és una regió econòmica dinàmica, basada en xicotetes i mitjanes empreses, de caràcter familiar, conformada per una gran varietat de sectors i amb una notable dinàmica exportadora.

Un recent estudi assenyala que hi ha una clara debilitat enfront d'altres regions en el nostre nivell de competitivitat empresarial. La proporció d'empreses que han aconseguit "el cim" de la competitivitat és del 17% a la Comunitat Valenciana, enfront del 31% del País Basc o 25% a Catalunya o Madrid. Per a avançar en matèria de productivitat l'economia valenciana necessita comptar amb una proporció cada vegada major d'empreses eficients, té un impacte molt important aconseguir acostar la productivitat dels segments més dèbils del teixit productiu als nivells de les empreses més eficients que ja tenim.

La major grandària empresarial és, d'alguna manera, resultat d'un procés de selecció natural en què les empreses més productives i competitives sobreviuen i es fan més grans. A més, empren més treballadors formats i més capital tecnològic i productiu per treballador, gaudeixen d'un millor accés al finançament extern i tenen una major probabilitat d'exportar.

Per tal de millorar la competitivitat i el creixement empresarial resulta convenient la divulgació i extensió dels patrons de bones pràctiques que s'identifiquen en els projectes empresarials d'èxit a llarg termini, com són: obertura a l'ús d'estratègies diverses i complexes, concentració en els seus negocis nuclears, aposta pels actius intangibles, atracció i retenció del talent, professionalització i separació de les responsabilitats de control i execució.

També l'ètica i la responsabilitat social empresarial (RSE) es consideren elements clau en la competitivitat de les empreses i contribueixen al model econòmic que es propugna, ja

que poden reportar avantatges en la relació amb els clients, la gestió de les persones, o la capacitat d'innovació, alhora que aporta valors que contribueixen a una societat cohesionada.

A més, cal millorar l'efectivitat de les polítiques públiques i reforçar el suport institucional al nostre sector empresarial, especialment en matèria de la internacionalització de les seues activitats, atés que això suposa una necessitat ineludible en el món actual, una exigència rigorosa de millora de la competitivitat i una oportunitat fonamental per al creixement empresarial.

7. Millora de la connectivitat i impuls de la logística

En el món globalitzat la connectivitat externa i interna permet aprofitar les oportunitats i sumar-se a les dinàmiques dels espais més avançats. Si volem projectar-nos a l'exterior, necessitem disposar de vies de comunicació eficients, de naturalesa multimodal, que connecten els nostres nuclis urbans, nuclis de producció i ports entre si i amb Europa.

En aquest marc, el Corredor Mediterrani és una aposta estratègica ineludible, que constitueix abans que res un projecte d'Estat, i que la societat valenciana està demanant des de fa dècades.

De la mateixa manera, la millora de les connexions ferroviàries del port de València és essencial per a mantenir el lideratge en el Mediterrani, per destacar la millora de la façana marítima i la connexió amb Sagunt.

La millora de les dotacions d'infraestructures ha de realitzar-se de manera que enfortisca la posició de Comunitat Valenciana en matèria de connectivitat, millore la qualitat de vida dels ciutadans i potencie l'atractiu del nostre territori per a la localització d'activitats productives.

Tot això es tradueix en una aposta per la logística com a sector estratègic de futur en la Comunitat Valenciana, estructurant de manera intel·ligent el nostre sistema d'infraestructures i la disponibilitat de sòl, i recolzant-nos en els nostres importants avantatges de localització.

En aquest sentit, és imprescindible desenvolupar una estratègia específica associada a la intermodalitat que permeta equilibrar els usos de la carretera i del ferrocarril i que impulse les connexions dels ports valencians. Hui, la Comunitat Valenciana no disposa de cap espai logístic de vocació internacional adaptat a les noves demandes i als estàndards del transport modern.

8. Qualitat institucional

La qualitat de les institucions constitueix un dels factors més repetidament invocats pels analistes i pels qui prenen decisions econòmiques, i fa referència a temes com la

transparència, l'equanimitat en les actuacions o la inexistència de corrupció, però també a l'eficàcia i l'eficiència de les funcions públiques i de les regulacions.

En els últims anys moltes de les institucions de la Comunitat Valenciana no han funcionat correctament, afectades per la corrupció, la instrumentalització política o perquè s'han mostrat obsoletes.

Necessitem un nou model de relacions socials que no es base en la confrontació, sinó en l'acció concertada, per a fer front als problemes, generar confiança entre tots els actors socials i enfortir les nostres reivindicacions enfront de l'exterior. El Consell va obrir el passat mes d'octubre el diàleg social per a arribar a un gran acord que signifiqui creixement sostenible i ocupació de qualitat, garanties perquè les persones no queden excloses, i en definitiva, una nova etapa de major democràcia i major capacitat de participació de tota la ciutadania. En aquest marc, s'ha constituït la Mesa de Diàleg Social, que ha acordat al març del 2016 la creació de tres meses sectorials: creixement econòmic, recuperació social i polítiques públiques.

La transformació del model econòmic requereix una nova governança per a canviar les formes de fer política i canviar el funcionament de l'Administració valenciana i el seu sector públic, orientant-se cap a principis d'actuació com:

- Millora dels serveis públics per al compliment efectiu dels drets socials ciutadans.
- Transparència.
- Simplificació i agilitat administrativa. Impuls de l'administració electrònica.
- Racionalització i modernització dels procediments de gestió. Coordinació entre departaments.
- Promoció de l'eficiència, l'equitat i la sostenibilitat en el funcionament de l'economia.
- Anàlisi de la normativa per a tenir en compte els seus efectes en el model econòmic. Anàlisi de les necessitats de formació dels joves en edat escolar i de la població treballadora per a respondre a les demandes dels diferents sectors productius.
- Estabilitat de les finances públiques.
- Aplicació de la responsabilitat social en les seues actuacions (clàusules socials, igualtat de gènere, empremta ecològica, etc.) i reforç de les iniciatives de sensibilització, foment i millora de la normativa que s'estan duent a terme des dels diferents departaments del Consell.

Necessitem recuperar la reputació perduda com a territori i com a societat, i per això cal plantejar-se un Pla de millora de la percepció de l'economia valenciana i de la mateixa Generalitat, que establisca vies per a difondre el canvi de model en els diferents àmbits.

ESTRATÈGIES TRANSVERSALS

Junt amb les estratègies claus definides, cal considerar que el model econòmic que es propugna dóna una gran importància a les dimensions social i mediambiental com a elements determinants de la seua sostenibilitat, per la qual cosa ambdós aspectes han de ser recollits com a estratègies transversals que han de ser considerades en totes les polítiques i actuacions.

9. Igualtat i inclusió social

La crisi de model econòmic ha agreujat les desigualtats socials i la discriminació de gènere, cosa que ha generat una societat més polaritzada. La globalització del sistema econòmic ha suposat la individualització de les relacions i la pèrdua d'espais comunitaris. La crisi ha donat lloc a la reducció de l'estat de benestar i la mercantilització dels drets i els serveis públics. La globalització ha suposat també la democratització del risc, és a dir, que la vulnerabilitat social i la ruptura afecta (amb major o menor mesura) la majoria social, enfront de l'1% de la població més ric que continua acumulant recursos. A més, s'han definit els conceptes de pobresa, vulnerabilitat i risc dotant-los d'una multidimensionalitat, lligada no sols a la tradicional falta de privació material severa sinó també a la precarietat laboral i a la disfunció relacional de les persones. Aquesta realitat es veu agreujada en el cas de col·lectius vulnerables com ara persones en situació de desocupació i sense cap qualificació professional, persones amb diversitat funcional, víctimes de violència masclista, persones amb patologies duals, poble gitano i minories ètniques, persones refugiades, persones exrecluses, joves extutelats, persones trans i famílies nombroses o monoparentals.

Les polítiques públiques que es dissenyen en l'àmbit econòmic hauran de tenir en compte aquesta realitat per a evitar la ruptura social en el nostre territori. Un conjunt de polítiques públiques que haurà de combinar la inversió i la transformació tecnològica i ecològica de l'economia amb polítiques inclusives amb perspectiva de gènere que fomenten i garantisquen l'eixida de la crisi col·lectivament. A més, cal donar una resposta intergeneracional que permeta la redefinició de la trajectòria vital dels i de les joves i també estabilitzar els projectes vitals de les persones de més de 55 anys rebutjades sistemàticament pel mercat laboral.

D'altra banda, és vital per a la transformació del model econòmic valencià la incorporació dels nous usos del temps i la coresponsabilitat, que situen la qualitat de vida en el centre de les polítiques públiques, i que constitueixen un mecanisme de qualitat i saludable per a la redistribució del treball i la riquesa.

Finalment, la igualtat de gènere ha d'impregnar transversalment les polítiques que es duguen a terme, tant per motius d'equitat com d'eficiència econòmica, atés que la diferenciació de rols de gènere, tant en la llar com en l'ocupació, és un obstacle per a aconseguir una societat més justa, inclusiva i cohesionada i, al mateix temps, impedeix

l'aprofitament òptim de les capacitats potencials del conjunt de la població

El sistema de cuidar-nos ha de basar-se en uns serveis públics universals (sanitat, educació, cultura, serveis socials...) de qualitat, un sistema que professionalitze l'atenció i cura de les persones, perquè ningú haja de renunciar a la seua vida laboral, majoritàriament dones, i que permeta treballar el temps i els afectes. En el cas, del naixement i la criança, mesures com el permís igual i intransferible per naixement i adopció amb una xarxa d'educació pública 0-3 anys.

10. Equilibri mediambiental i territorial

El respecte al medi ambient i el territori és un eix estratègic del canvi de model econòmic perquè constitueix un requisit fonamental per a la Comunitat preservar els seus majors actius, que la diferencien i la posicionen en la demanda de localitzacions, tant de residencial com per a la producció i consum de serveis, al mateix temps que són elements determinants de la sostenibilitat i de la qualitat de vida dels ciutadans.

La millora de la sostenibilitat ambiental exigeix millores en matèries com la conservació del paisatge i la biodiversitat, la gestió sostenible del litoral, el canvi climàtic, els recursos hídrics, el model energètic o el control de les emissions i els residus.

Especialment rellevant és que la nova fase de desenvolupament millore l'equilibri entre creixement econòmic i ocupació del territori, a fi que un ús ordenat d'aquest contribuïska a la qualitat del desenvolupament general de la Comunitat Valenciana i de les seues àrees metropolitanes, sistema de ciutats, comarques i municipis.

PROJECTES TRACTORS

Estratègies clau	Projectes tractors
1. Desenvolupar la capacitat innovadora de les empreses mitjançant l'enfortiment del Sistema Valencià d'Innovació	1) Agència Valenciana de la Innovació 2) Estratègia Regional d'Innovació 3) Pla de I+D+i empresarial de l'IVACE
2. Impulsar una transformació modernitzadora de la nostra estructura productiva	4) Pla de Industrialització 5) Pla d'Energies renovables 6) RIS 3 CV 7) Pla Estratègic Cultural
3. Recuperar la inversió i el finançament empresarial	8) Transformació de l'IVF en un <i>promotional bank</i>
4. Invertir en formació i en cultura emprenedora	9) Refundació del Servef 10) Pla integral de formació i qualificació professional 11) Pla Valencià d'Emprenedoria 12) Pla d'actuacions de l'INVASSAT.
5. Fomentar l'economia social	13) Pla Integral de millora del grau d'implantació de l'Economia Social
6. Donar suport a la internacionalització i el creixement empresarial	14) Xarxa exterior CV 15) Extensió de bones pràctiques empresarials
7. Millora de la connectivitat i impuls de la logística	16) Connexió port de València 17) Corredor Mediterrani 18) Espai intermodal Font de Sant Lluís
8. Qualitat institucional	19) Millora de les regulacions i simplificació administrativa 20) Pla millora de la reputació de la CV

5) FULL DE RUTA

La transformació del model econòmic és un procés continu en què les fites, metes i objectius són referències necessàries per a concretar la direcció del canvi, avaluar periòdicament els avanços i seguir adaptant-se permanentment al canviant futur econòmic.

No obstant això, operativament resulta convenient plantejar-se un full de ruta per al curt i mitjà termini, i proposar-se algunes fites:

1. Acord del Consell pel qual s'aprova el document *Bases i elements per a la transformació del Model Econòmic de la Comunitat Valenciana*.
2. Constitució d'un grup estable de treball en la Generalitat (Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic; Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball; per a canalitzar la reflexió conjunta i la participació constructiva de tots els departaments i agents en la definició del Model Econòmic
3. Avantprojecte de llei de creació de l'Agència Valenciana de la Innovació

4. Desplegament estratègic del Model Econòmic (objectius operatius, actuacions, indicadors) mitjançant un procés col·laboratiu, obert i global, que fomente la coresponsabilitat i el lideratge compartit del procés per tots els departaments del Consell
5. Jornades de participació, aportació i debat, obertes a la societat civil, els centres de coneixement i investigació, les empreses i els treballadors, sobre la transformació del Model Econòmic a la Comunitat Valenciana, que faciliten un alt grau de contrast social
6. Aprovació pel Consell del Pla d'Acció del Model Econòmic, resultat del desplegament estratègic i dels processos de participació assenyalats
7. Declaració Institucional juntament amb els agents socials del Model Econòmic
8. Elaboració d'unes directrius generals en matèria de Model Econòmic en l'àmbit de la Generalitat Valenciana
9. Revisió i integració de les estratègies sectorials vinculades al Model Econòmic (indústria, turisme, comerç, agre, ocupació, empenedoria, formació, energia, TIC, medi ambient, logística, infraestructures, cultura, educació, etc.)
10. Seguiment del Pla d'Acció del Model Econòmic basant-se en la fixació d'indicadors i el grau de desenvolupament de les actuacions
11. Avaluació del grau de consecució dels objectius i difusió dels resultats entre tots els departaments , agents socials i societat civil

Perquè un territori funcione de manera eficient ha de treballar de forma integral i coordinada. En la teoria del creixement econòmic, cada vegada més es valora l'anomenat capital social, que té a veure amb la cohesió de la societat i el caràcter cooperatiu dels seus membres i institucions. Les accions col·lectives afigen força i eficàcia als esforços individuals.

El sector privat és el protagonista del canvi i el motor per a la transformació del model econòmic. L'impuls des de la Generalitat ha de combinar el protagonisme de les empreses, els treballadors, els centres d'investigació i la societat civil amb el suport i el compromís de les administracions públiques.

ANNEX: INDICADORS BÀSICS

Quadre 1: Indicadors. Comparació amb altres espais de referència

	ÚLTIMA DADA					FONT
	DATA	C. Valenciana	Espanya	País Basc	Catalunya	
PRODUCCIÓ I CREIXEMENT						
PIB (2005 =100)	2015	112,2	116,2	117,3	116,9	INE/CRE
PIB per capita (en milers euros)	2015	20,59	23,29	30,46	27,66	INE/CRE
Productivitat per hora treballada	2014	32,95	34,13	39,05	36,10	INE/CRE
Productivitat per ocupat (en milers euros)	2014	55,85	57,96	65,39	60,90	INE/CRE
Productivitat per assalariat (en milers euros)	2014	65,68	67,18	74,46	69,85	INE/CRE
Població total (2005 = 100)	2015	106,7	106,3	102,0	106,5	INE/CRE
Indústria (% PIB)	2015	16,9	15,5	24,4	18,2	INE/CRE
Construcció (% PIB)	2015	5,7	5,0	5,6	4,3	INE/CRE
Serveis (% PIB)	2015	66,3	68,0	60,2	67,4	INE/CRE
% Dones en llocs de direcció i gerència	2015	25,5	31,4	27,1	35,7	INE/EPA
INNOVACIÓ						
Esforç empresarial innovació (Des. Act. Innov./Xifra de negocis)x100	2014	0,52	0,89	1,89	1,06	INE/EIE
Sol·licitud patents/habitant (Nre. sol·licitud patents per milió hab.)	2014	65,0	65,0	75,0	70,0	INE/EPI
CAPITAL HUMÀ						
Taxa d'activitat	2015	59,19	59,43	56,76	62,04	INE/EPA
Taxa d'atur	2015	21,5	20,9	12,9	17,7	INE/EPA
Atur de llarga duració	2014	13,7	12,9	9,2	11,5	EUROSTAT
% Abandó escolar	2015	21,4	20,0	9,7	18,9	INE/EDUCABASE
% Població amb estudis terciaris	2014	32,0	34,7	47,0	37,0	INE/EDUCABASE
Índex d'incidència (nombre d'accidents per cent mil treballadors)	2015	2876,8	3189,5	3324,8	3066,5	MESS/Invassat
GESTIÓ I DIMENSIÓ EMPRESARIAL						
% empreses sense assalariats	2015	54,0	55,0	50,5	56,5	INE DIRCE
% empreses de menys 6 treballadors	2015	92,4	92,3	90,5	91,8	INE DIRCE
% empreses de més de 100 treballadors	2015	0,28	0,34	0,46	0,42	INE DIRCE
INTERNACIONALITZACIÓ EMPRESARIAL						
% Empreses que exporten regularment	2014	2,1	1,3	3,0	2,8	ICEX/DIRCE INE
Taxa obertura externa (% Exportacions/PIB)	2014	25,6	23,1	35,5	30,6	ICEX/INE CRE
QUALITAT INSTITUCIONAL						
Índex Global de Transparència (100)	2014	92,5	88,6	100,0	100,0	TIE
SPI (Social Progress Índex) (100)	2015	64,7	81,2	69,7	63,7	CE/SPI/ORK
Subíndex (SPI) Drets personals (100)	2015	32,2	83,3	29,4	30,5	CE/SPI/ORK
Subíndex (SPI) Tolerància i Inclusió (100)	2015	75,2	76,3	79,3	77,0	CE/SPI/ORK
CAPITAL TECNOLÒGIC						
% Despesa I+D/PIB	2014	1,02	1,23	2,03	1,47	INE/I+D – INE/CRE
% Ocupació en Sectors Alta i Mitjana Tecnologia.	2014	5,5	7,0	11,2	10,4	INE / IAT
ESTOC CAPITAL FÍSIC PRODUCTIU						
Estoc K físic productiu/PIB	2012	144,05	157,41	140,51	153,50	FBBVA-IVIE/INE
FINANÇAMENT						
% Crèdits/ PIB	2015	121,03	125,82	106,24	129,41	BDE / INE
DESIGUALTAT I INTEGRACIÓ SOCIAL						
% Població en risc de pobresa (< 60% de la renda mitjana)	2014	26,2	22,2	10,2	15,8	EAPN
Índex Desenvolupament Humà	2010	0,972	0,980	0,987	0,984	IVIE

Quadre 2: Indicators. Evolució a la Comunitat Valenciana

	EVOLUCIÓ INDICADORS CV				FONT
	DATA	INDICADOR	DATA	INDICADOR	
PRODUCCIÓ I CREIXEMENT					
PIB (2005 =100)	2005	100	2015	112,2	INE/CRE
PIB per capita (en milers euros)	2005	19,57	2015	20,59	INE/CRE
Productivitat per hora treballada	2005	25,77	2014	32,95	INE/CRE
Productivitat per ocupat (en milers euros)	2005	44,39	2014	55,85	INE/CRE
Productivitat per assalariat (en milers euros)	2005	52,06	2014	65,68	INE/CRE
Població total (2005 = 100)	2005	100	2015	106,7	INE/CRE
Indústria (% PIB)	2005	17,7	2015	16,9	INE/CRE
Construcció (% PIB)	2005	11,5	2015	5,7	INE/CRE
Serveis (% PIB)	2005	58,4	2015	66,3	INE/CRE
% Dones en llocs de direcció i gerència	2011	28,0	2015	25,5	INE/EPA
INNOVACIÓ					
Esforç empresarial innovació (Des. Act. Innov./Xifra de negocis)x100	2005	0,62	2014	0,52	INE/EIE
Sol·licitud patents/habitant (Nre. sol·licitud patents per milió hab.)	2005	83	2014	65	INE/EPI
CAPITAL HUMÀ					
Taxa d'activitat	2005	58,90	2015	59,19	INE/EPA
Taxa d'atur	2005	8,1	2015	21,5	INE/EPA
Atur de llarga duració	2005	2,0	2014	13,7	EUROSTAT
% Abandó escolar	2005	32,2	2015	21,4	INE / EDUCABASE
% Població amb estudis terciaris	2005	26,1	2014	32,0	INE / EDUCABASE
Índex d'incidència (nombre d'accidents per cent mil treballadors)	2005	6352,0	2015	2876,8	Invassat
GESTIÓ I DIMENSIÓ EMPRESARIAL					
% empreses sense assalariats	2005	48,6	2015	54,0	INE DIRCE
% empreses de menys 6 treballadors	2005	88,4	2015	92,4	INE DIRCE
% empreses de més de 100 treballadors	2005	0,36	2015	0,28	INE DIRCE
INTERNACIONALITZACIÓ EMPRESARIAL					
% Empreses que exporten regularment	2005	1,87	2014	2,1	ICEX/ INE DIRCE
Taxa obertura externa (% Exportacions/PIB)	2005	18,7	2014	25,6	ICEX / INE CRE
QUALITAT INSTITUCIONAL					
Índex Global de Transparència (100)	2010	56,3	2014	92,5	TIE
SPI (Social Progress Índex) (100)		ND	2015	64,7	CE/SPI/ORK
Subíndex (SPI) Drets personals (100)		ND	2015	32,2	CE/SPI/ORK
Subíndex (SPI) Tolerància i Inclusió (100)		ND	2015	75,2	CE/SPI/ORK
CAPITAL TECNOLÒGIC					
% Despesa I+D/PIB	2005	0,96	2014	1,02	INE/I+D – INE/CRE
% Ocupació en Sectors Alta i Mitjana Tecnologia.	2005	5,6	2014	5,5	INE / IAT
ESTOC CAPITAL FÍSIC PRODUCTIU					
Estoc K físic productiu/PIB	2005	130,13	2012	144,05	FBBVA-IVIE/INE/CRE
FINANÇAMENT					
% Crèdits/ PIB	2006	156,28	2015	121,03	BDE / INE CRE
DESIGUALTAT I INTEGRACIÓ SOCIAL					
% Població en risc de pobresa (< 60% de la renda mitjana)	2009	20,9	2014	26,2	EAPN
Índex Desenvolupament Humà	2005	0,942	2010	0,972	IVIE

ABREVIATURES UTILITZADES:

BDE	Banc d'Espanya
CE	Comissió Europea
EAPN	European Anti Poverty Network
EDUCABASE	Base Estadística del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport
EUROSTAT	Oficina Europea d'Estadística
FBBVA	Fundació BBVA
ICEX	ICEX Espanya Exportació i Inversions
INE	Institut Nacional d'Estadística
INE / CRE	Comptabilitat Regional d'Espanya
INE / DIRCE	Directori Central d'Empreses
INE / IAT	Indicadors d'Alta Tecnologia
INE / I+D	Estadística sobre Activitats d'I+D
INE / EIE	Enquesta sobre Innovació en les Empreses
INE / EPA	Enquesta Població Activa
INE / EPI	Estadístiques de Propietat Industrial
INVASSAT	Institut Valencià Seguretat i Salut en el treball
IVIE	Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques
MESS	Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social
ORK	Orkestra - Institut Basc de Competitivitat
SPI	Social Progress Imperative
TIE	Transparency International Espanya